

Broj: 01 - 805/23
Podgorica, 28.11.2023.godine
JJ/JJ

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list CG", br. 42/11 i 32/14) postupajući nakon navoda iz dnevnog lista „Pobjeda“ od 16.10.2023.godine – “Reakcije na skandaloznu anketu koja je podijeljena učenicima devetog razreda podgoričke JU OŠ „Štampar Makarije“ i „Lalović – Bojanić: Zašto nadležni čute na nesuvisle upitne ankete za đake osnovne škole“, po sopstvenoj inicijativi, dao sledeće

MIŠLJENJE

I UVOD

1. U tekstu se između ostalog navodi: da je učenicima devetog razreda podijeljena anketa – upitnik koji sadrži neprimjerena i neuobičajena pitanja za učenike tog uzrasta; da se radi o neprimjerenim pitanjima koja sadrže elemente homofobnih, mizoginih i negativnih stavova prema različitim marginalizovanim grupama poput LGBT osoba, osoba sa invaliditetom, žena, osoba koje koriste narkotike; da zabrinjava činjenica što je upitnik koncipiran da nameće stavove autora istraživanja, te da sami rezultati ove „ankete“ ni u kom slučaju ne mogu reflektovati stavove djece tog uzrasta; da sadržaj upitnika nije analiziran od strane uprave škole već je prosljeđen na popunjavanje bez ikakve procjene psihološko – pedagoške službe škole o primjerenosti samog sadržaja djeci tog uzrasta; da korišćenje ovakvog nesenzitivnog jezika, izraza i tvrdnji kojima se impliciraju stigmatizovani stavovi ne smiju biti mjesto u obrazovnom sistemu Crne Gore, a posebno ne u školama.

II POSTUPANJE ZAŠTITNIKA

2. Povodom iznijetih navoda, Zaštitnik je pokrenuo ispitni postupak i zatražio izjašnjenja od JU OŠ „Štampar Makarije“ Podgorica, Ministarstva prosvjete i Uprave za inspeksijske poslove – Odsjek za inspekciju prosvjete, o mjerama i radnjama koje su preduzimali.

3. Zaštitniku je JU OŠ „Štampar Makarije“ Podgorica, dostavila izjašnjenje u kojem se navodi: da je dana 08.10.2023.godine direktor škole dobio telefonski poziv od bivše učenice škole JU OŠ „Štampar Makarije“; da se predstavila da je na studijama psihologije i da je uputila molbu da u svojoj bivšoj školi odradi istraživanje za potrebe diplomskog rada;

-da imajući u vidu da se radi o bivšoj učenici sa uspješnom karijerom, iza koje stoji mentor doktor nauka, sa ponosom je prihvatio molbu kao i svih budućih uspješnih učenika njihove škole; da je anketu dostavio odjeljenskim starješinama, i ista je ponuđena u tri odjeljenja devetog razreda, slučajnim uzorkom; da je naglasio odjeljenskim starješinama da je anketa anonimna i da se radi na dobrovoljnoj osnovi; da je vodio računa da se anketa radi u toku časa odjeljenske zajednice, kako ne bi bio ugrožen nastavni proces;

-da je u popodnevnim časovima direktor saznao za reakciju jednog roditelja; da se istog momenta porukom obratio predstavnicima roditelja i objasnio kako je došlo do anketiranja učenika, uputio izvinjenje ako je anketa imala negativne efekte kod nekog od učenika ili roditelja i upoznao ih da i m stoji na raspolaganju u vezi sa istim; da anketa nijedan element diskriminacije bilo kog lica, već potrebe da se u današnje vrijeme sazna da li djeca prihvataju druge koji su različiti od njih, njihovih shvatanja i pogleda na svijet ili ne prihvataju, pa ukoliko bi se pojavila takva razmišljanja kod djece, onda bi se sa nadležnim pedagoškim, psihološkim i drugim službama trebalo preduzeti

neophodne korake i radnje na njihovom otklanjanju u smislu razvoja razumijevanja prema različitostima bilo koje vrste;

-da škola do današnjeg dana nije imala obraćanje niti zahtjev roditelja po pitanju nastalog događaja;

-da što se tiče drugog pitanja, škola se dana 25.10.2023.godine, obratila dekanici studijskog programa psihologije kako bi imali odgovornost prema učenicima i roditeljima, dužni su da daju dodatno pojašnjenje; zamolili su da im se dostavi mišljenje o samoj anketi, koja je svrha, metrijske karakteristike, starosna dob kojoj je namijenjena, kao i osvrt koliko je društveno poželjno zadavati ovakve ankete, kao i informaciju kolika je kakva je odgovornost svih učesnika u istraživanju.

-da je na nivou škole formirana radna grupa za izradu pravila koja će uključivati proceduru realizacije istraživanja između učenika, gdje će se voditi računa o poštovanju dječijih prava i njihovih ličnosti. Radnu grupu čine: uprava škole, PP služba, pravnik i predstavnici učeničkog parlamenta.

4. Zaštitniku je Ministarstvo prosvjete Crne Gore dostavilo izjašnjenje u kojem se navodi da su se povodom informacije o anketranju učenika JU Osnovna škola „Štampar Makarije“ Podgorica, obratili Upravi za inspeksijske poslove nadležnoj za postupanje.

5. Zaštitniku je Uprava za inspeksijske poslove – Odsjek za inspekciju prosvjete dostavila izjašnjenje u kojem se navodi:

- da je upravi za inspeksijske poslove dostavljena na nadležno postupanje predmetna inicijativa broj UP IN 0401-741/23-41875 od 16.10.2023. godine; da je u istoj navedeno da je učenicima JU OŠ „Štampar Makarije“ u Podgorici ponuđen upitnik, zbog čijeg sadržaja su negodovali roditelji dijela učenika.

-da je prosvjetna inspektorka izvršila inspeksijski nadzor kod JU OŠ „Štampar Makarije“ u Podgorici, u okviru svojih nadležnosti i o istom sačinila zapisnik u kojem je konstatovano da je nesporno utvrđeno da je direktor škole dozvolio ulazak u školu licu koje nije zaposleno u istoj, a da prije toga nije izvršio identifikaciju lica i da je sproveo anketu u školi koja nije predviđena Godišnjim planom rada škole za 2023/2024. godinu, kao ni obrazovnim programima za predmete matematiku, hemiju i engleski jezik i književnost, te samim tim izvršio povredu radne obaveze i izvršio zloupotrebu svog položaja. Na osnovu svega navedenog, prosvjetna inspektorka će u daljem postupku, preduzeti upravne mjere i radnje iz svoje nadležnosti, odnosno u skladu sa Zakonom o prosvjetnoj inspekciji, odnosno obavezama prosvjetnog inspektora, predložiti razrješenje direktora škole.

III UTVRĐENE ČINJENICE

6. Na osnovu navoda iz pritužbe, izjašnjenja i dostavljene dokumentacije u ispitnom postupku je utvrđeno:

- da je učenicima devetog razreda JU OŠ „Štampar Makarije“ Podgorica, podijeljena anketa – upitnik koji sadrži neuobičajena pitanja za učenike tog uzrasta;
- da se radi o pitanjima koja sadrže elemente homofobnih, mizoginih i negativnih stavova različitim marginalizovanim grupama poput LGBT osoba, osoba sa invaliditetom, žena, osoba koje koriste narkotike;
- da je dana 08.10.2023.godine direktor škole dobio telefonski poziv od bivše učenice JU OŠ „Štampar Makarije“ koja se predstavila da je na studijama psihologije i da je za potrebe istog uputila molbu da u svojoj bivšoj školi odradi istraživanje za potrebe diplomskog rada;
- da je direktor škole imajući u vidu da se radi o bivšoj učenici sa uspješnom karijerom, iza koje stoji mentor doktor nauka, prihvatio molbu kao i svih budućih uspješnih učenika njihove škole;
- da je direktor anketu dostavio odjeljenkim starješinama, i ista je ponuđena u tri odjeljenja devetog razreda, slučajnim uzorkom;
- da su odjeljenke starješine obaviještene da je anketa anonimna i da se radi na dobrovoljnoj osnovi;
- da je u popodnevnom časovima direktor saznao za reakciju jednog roditelja;
- da se istog momenta porukom obratio predstavnicima roditelja i objasnio kako je došlo do anketiranja učenika, uputio izvinjenje ako je anketa imala negativne efekte kod nekog od učenika ili roditelja i upoznao ih da im stoji na raspolaganju u vezi sa istim;
- da se škola dana 25.10.2023.godine, obratila dekanici studijskog programa psihologije kako bi imali odgovornost prema učenicima i roditeljima, koji su dužni su da daju dodatno pojašnjenje;

- da je na nivou škole formirana radna grupa za izradu pravila koja će uključivati proceduru realizacije istraživanja u kojima učestvuju učenici gdje će se voditi računa o poštovanju dječijih prava i njihovih ličnosti.
- da se Ministarstvo prosvjete Crne Gore povodom informacije o anketranju učenika JU Osnovna škola „Štampar Makarije“ Podgorica, obratilo Upravi za inspekcijske poslove nadležnoj za postupanje;
- da je prosvjetna inspektorka izvršila inspekcijski nadzor kod JU OŠ “Štampar Makarije” u Podgorici, u okviru svojih nadležnosti i o istom sačinila zapisnik u kojem je konstatovano da je nesporno utvrđeno da je direktor škole dozvolio ulazak u školu licu koje nije zaposleno u istoj, a da prije toga nije izvršio identifikaciju lica i da je sproveo anketu u školi koja nije predviđena Godišnjim planom rada škole za 2023/2024. godinu, kao ni obrazovnim programima za predmete matematiku, hemiju i engleski jezik i književnost, te samim tim izvršio povredu radne obaveze i izvršio zloupotrebu svog položaja.
- da će prosvjetna inspektorka u daljem postupku, preduzeti upravne mjere i radnje iz svoje nadležnosti, odnosno u skladu sa Zakonom o prosvjetnoj inspekciji, odnosno obavezama prosvjetnog inspektora, predložiti za razrješenje direktora škole.

7. Ustav Crne Gore („Sl. list CG“ br.1/2007 i 38/2013) propisuje da:

Crna Gora jemči i štiti prava i slobode. Prava i slobode su nepovredivi.

Svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih. (Član 6)

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. (Član 8)

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda. (Član 19)

8. Konvencijom o pravima djeteta UN-a utvrđuje se:

U svim akcijama u vezi s djecom, bez obzira da li ih preduzimaju javne ili privatne društvene dobrotvorne institucije, sudovi, upravne vlasti ili zakonska tijela, najbolji interesi djeteta biće od prvenstvenog značaja.

Države-potpisnice uzimaju na sebe da osiguraju djetetu zaštitu i brigu koja je potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, zakonskih staratelja ili drugih pojedinaca zakonski odgovornih za njega, i da bi se ovo postiglo, preduzeće sve zakonske i upravne mjere. (Član 3. stav 1 i 2)

9. Porodični zakon (“Sl. list RCG”, br. 107 i “Sl. list CG”, br. 53/16 i 76/20) propisuje:

Prava djeteta su nedjeljiva, uzajamno povezana i cjelovito se ostvaruju. (Član 5)

Svako je dužan da se rukovodi najboljim interesom djeteta u svim aktivnostima koje se direktno ili indirektno tiču djeteta.

Najbolji interes djeteta ima prioritet i utvrđuje se polazeći od:

- prava djeteta;
- mišljenja i želje djeteta;
- uzrasta, razvojnih sposobnosti i drugih ličnih svojstava djeteta;
- potrebe zaštite života i zdravlja djeteta;
- potrebe osiguranja bezbjednosti djeteta;
- potrebe fizičkog, emocionalnog, obrazovnog, socijalnog i drugog razvoja djeteta;
- prethodnog iskustva i okolnosti u kojima dijete živi;
- potrebe očuvanja stabilnosti i kontinuiteta odnosa sa roditeljima, porodicom i sredinom iz koje dijete potiče ili u kojoj boravi i uticaja promjene sredine;
- kvaliteta odnosa koje je dijete uspostavilo sa roditeljima, članovima porodice ili drugim licima i neposrednih i dugoročnih posljedica održavanja tih odnosa;
- potrebe očuvanja porodičnih odnosa, a naročito odnosa sa braćom i sestrama;
- uticaja odvajanja od roditelja, drugih članova porodice, a naročito od braće i sestara;
- potrebe očuvanja ličnog i porodičnog identiteta;
- kulturne, nacionalne, etničke, vjerske i jezičke pripadnosti, odnosno porijekla djeteta; i
- drugih okolnosti i stanja koja mogu da utiču na dobrobit djeteta. (Član 5b)

Dostojanstvo djeteta je neprikosnoveno i svi su dužni da ga poštuju i štite.

Svi su dužni da postupaju prema djetetu uz poštovanje njegove ličnosti i individualnosti. (Član 61 a)

10. Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju (“Službeni list Republike Crne Gore”, br. 64/02, 31/05, 49/07, “Službeni list Crne Gore”, br. 04/08, 21/09, 45/10, 73/10, 40/11, 45/11, 36/13, 39/13, 44/13, 47/17, 59/21, 76/21, 146/21) propisuje:

Ustanovom rukovodi direktor.

Direktor ustanove je i pedagoški rukovodilac. (Član 77)

Direktor ustanove:

- 1) planira, organizuje i rukovodi radom ustanove;
- 2) organizuje racionalno i efikasno izvođenje obrazovnog programa;
- 3) obezbjeđuje jednakost učenika u ostvarivanju prava na obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa njihovim sposobnostima;
- 4) priprema predlog godišnjeg plana rada i odgovoran je za njegovo sprovođenje;
- 5) rukovodi radom nastavničkog, odnosno stručnog vijeća;
- 6) vrši izbor nastavnika, stručnih saradnika i drugih zaposlenih u ustanovi;
- 7) predlaže akt o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- 8) vrši stručno-pedagoški nadzor;
- 9) odlučuje o pravima i obavezama zaposlenih, u skladu sa zakonom;
- 10) podstiče stručno obrazovanje i usavršavanje nastavnika i predlaže njihovo napredovanje;
- 11) donosi plan unapređenja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanove;
- 12) zastupa i predstavlja ustanovu i odgovoran je za zakonitost rada ustanove;
- 13) saraduje sa roditeljima i sredinom;
- 14) obrazuje komisije za provjeru znanja učenika u toku trajanja nastave, na zahtjev učenika, roditelja ili staratelja;
- 15) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove. (Član 82)

11. Zakon o inspekcijskom nadzoru Crne Gore ("Službeni list RCG" broj 39/03, 76/09 i "Službeni list Republike Crne Gore" broj 57/11, 18/14, 11/15, 52/16)propisuje:

Ovim zakonom uređuju se načela inspekcijskog nadzora, način i postupak vršenja inspekcijskog nadzora, obaveze i ovlašćenja inspektora i druga pitanja od značaja za vršenje inspekcijskog nadzora. (Član 1)

Inspekcijski nadzor vrši se u oblastima određenim zakonom kod fizičkih lica, nevladinih organizacija, privrednih društava i drugih oblika obavljanja privrednih djelatnosti, javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica, državnih organa i službi, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave i službi opštine, Glavnog grada, Prijestonice i drugih oblika lokalne samouprave (u daljem tekstu: subjekat nadzora).

Inspekcijski nadzor se vrši u pogledu pridržavanja zakona, drugih propisa i opštih akata, kao i preduzimanja upravnih i drugih mjera i radnji u cilju da se utvrđene nepravilnosti otklone i obezbijedi pravilna primjena propisa. (Član 3)

U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor ima ovlašćenja da:

- 1) pregleda: objekte i prostorije, zemljište, opremu i uređaje, sredstva rada i druge predmete, proizvode koji se stavljaju u promet, robu u prometu, vršenje prometa robe i pružanje usluga, poslovne knjige, evidencije i registre, ugovore, javne isprave i drugu poslovnu dokumentaciju;
- 2) utvrđuje identitet subjekta nadzora i drugih lica;
- 3) uzima izjave od subjekta nadzora i drugih lica;
- 4) uzima uzorke koji su potrebni za utvrđivanje činjeničnog stanja;
- 5) naredi preduzimanje odgovarajućih mjera i radnji radi obezbjeđenja vršenja nadzora;
- 6) privremeno oduzme dokumentaciju, predmete i druge stvari koje su neophodne radi utvrđivanja činjeničnog stanja;
- 7) zabrani vršenje određenih radnji;
- 8) obezbijedi izvršenje naloženih mjera;
- 9) preduzima i druge propisane mjere kojima se obezbjeđuje vršenje inspekcijskog nadzora. (Član 14)

Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora:

- 1) ukaže na utvrđene nepravilnosti i odredi rok za njihovo otklanjanje;
- 2) naredi preduzimanje odgovarajućih mjera i radnji u roku koji odredi;
- 3) privremeno zabrani vršenje djelatnosti i drugih radnji;
- 4) privremeno oduzme predmete ili sredstva kojima je učinjeno neko kažnjivo djelo, do okončanja tog postupka;
- 5) izriče novčane kazne, u skladu sa zakonom i drugim propisom;
- 6) izda prekršajni nalog;
- 7) podnese krivičnu ili drugu odgovarajuću prijavu;
- 8) vrši druga ovlašćenja i obaveze u skladu sa propisima.

Ovlašćeni inspektor može podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. (Član 15)

Kad se u postupku inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis ili da se ne poštuju propisani standardi ili normativi, inspektor je obavezan da preduzme upravne mjere i radnje utvrđene posebnim propisom kojim je uređena oblast u kojoj se vrši inspekcijski nadzor, a naročito:

- 1) naredi otvaranje, odnosno zatvaranje objekta ili prostorije;
 - 2) naredi obustavu gradnje, odnosno izvođenje radova;
 - 3) naredi rušenje, uklanjanje bespravno započetog ili podignutog objekta i uklanjanje stvari sa određenog prostora;
 - 4) naredi povlačenje robe iz prometa, odnosno stavljanje robe u promet;
 - 5) naredi oduzimanje ili uništenje stvari, roba i drugih proizvoda, kao i životinja;
 - 6) zabrani korišćenje prostora, sredstava rada, opreme, pogona, uređaja, poslovnih i drugih objekata, prevoznih i drugih sredstava;
 - 7) zabrani raspolaganje novčanim sredstvima sa poslovnog računa;
 - 8) zabrani proizvodnju, upotrebu ili promet robe ili pružanje usluga;
 - 9) zabrani kretanje lica na određenom prostoru, kada postoji opasnost ugrožavanja života i zdravlja fizičkih lica;
 - 10) zabrani vršenje bilo koje radnje kojom se ugrožava životna sredina, imovina, ili se dovodi u opasnost život ili zdravlje fizičkih lica;
 - 11) do odluke nadležnog organa, oduzme predmete, opremu, sredstva rada i druga sredstva kojima je učinjeno neko kažnjivo djelo;
 - 12) oduzme ostvarenu imovinsku korist, do odluke nadležnog organa;
 - 13) naredi i preduzimanje drugih mjera kojima se obezbjeđuje otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u skladu sa posebnim propisima.
- Mjere i radnje iz stava 1. ovog člana traju dok se ne otklone nepravilnosti, odnosno dok traju okolnosti zbog kojih su izrečene.
- Inspektor može preduzeti, istovremeno, i više upravnih mjera ili radnji kada to nalaže javni interes ili svrha i cilj nadzora. (Član 16)

12. Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG” br. 42/11 i 32/14) propisano je:

Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlašćenja (u daljem tekstu: organi), kao i mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije. (Član 2)

Zaštitnik/ca nije ovlašćen/a da mijenja, ukida ili poništava akte organa.

Zaštitnik/ca ne može da zastupa stranke u postupku, niti da u njihovo ime ulaže pravna sredstva, osim u slučaju iz člana 27 stav 2 ovog zakona. (Član 22)

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje. (Član 41)

Starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji rad se preporuka odnosi obavezan je da, u ostavljenom roku, dostavi izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke.

Ukoliko starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom ne postupi po preporuci u određenom roku, Zaštitnik/ca može upoznati neposredno viši organ, podnijeti poseban izvještaj ili obavijestiti javnost. (Član 42)

O rezultatima ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca obavještava podnosioca/teljku pritužbe dostavljanjem mišljenja. (Član 43)

V ZAKLJUČNA OCJENA

13. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda nakon sprovedenog ispitnog postupka i dobijene dokumentacije zapaža da su nadležni iz JU OŠ „Štampar Makarije“ Podgorica, učenicima devetog razreda podijelili anketu – upitnik bivše učenice škole koja je na studijama psihologije, a koja je prema navodima i reakcijama objavljenim u dnevniim listovima u sebi sadržala pitanja sa elementima homofobnih, mizoginih i negativnih stavova prema različitim marginalizovanim grupama poput LGBT osoba, osoba sa invaliditetom, žena, osoba koje koriste narkotike, koja pitanja nijesu svakodnevna i uobičajena za učenike tog uzrasta.

Naime, nakon sprovedenog ispitnog postupka, iz dobijene dokumentacije Zaštitnik zapaža da je u JU OŠ „Štampar Makarije“ sprovedena anketa- upitnik, a po zahtjevu bivše učenice škole za potrebe diplomskog rada na studijama psihologije. Direktor škole je imajući u vidu da se radi o bivšoj učenici sa uspješnom karijerom, iza koje stoji mentor doktor nauka, prihvatio molbu te je anketu dostavio odjeljenjskim starješinama, i ista je ponuđena u tri odjeljenja

devetog razreda, slučajnim uzorkom; da su prema izjašnjenju direktora škole odjeljene starješine obaviještene da je anketa anonimna i da se radi na dobrovoljnoj osnovi te da vode računa da se anketa sprovede tokom časa odjeljene zajednice kako ne bi bio ugrožen nastavni proces; da se direktor škole nakon saznanja za reakciju jednog roditelja porukom obratio predstavnicima roditelja i objasnio kako je došlo do anketiranja učenika, uputio izvinjenje ako je anketa imala negativne efekte kod nekog od učenika ili roditelja i upoznao ih da im stoji na raspolaganju u vezi sa istim. Prema navodima direktora, anketa nije imala nijedan element diskriminacije bilo kog lica, već potrebe da se u današnje vrijeme sazna da li djeca prihvataju druge koji su različiti od njih, njihovih shvatanja i pogleda na svijet ili ne prihvataju, pa ukoliko bi se pojavila takva razmišljanja kod djece, onda bi sa nadležnim pedagoškim, psihološkim i drugim službama trebalo preduzeti neophodne korake i radnje na njihovom otklanjanju u smislu razvoja razumijevanja prema različitostima bilo koje vrste;

Direktor je Zaštitnika obavijestio i o činjenici da je dodatna pojašnjenja zatražio od dekanice studijskog programa psihologije kako bi školi dostavili mišljenje o samoj anketi, koja je svrha, metrijske karakteristike, starosna dob kojoj je namijenjena, kao i osvrt koliko je društveno poželjno zadavati ovakve ankete, kao i informaciju kolika je kakva je odgovornost svih učesnika u istraživanju. Na nivou škole formirana radna grupa za izradu pravila koja će uključivati proceduru realizacije istraživanja u kojima učestvuju učenici gdje će se voditi računa o poštovanju dječijih prava i njihove ličnosti. Radnu grupu čine: uprava škole, PP služba, pravnik i predstavnici učeničkog parlamenta.

Zaštitnik takođe zapaža iz dostavljene dokumentacije da je prosvjetna inspektorka izvršila inspekcijski nadzor kod JU OŠ "Štampar Makarije" u Podgorici, „u okviru svoje nadležnosti i o istom sačinila zapisnik, u kojem je u najbitnijem konstatovano da je nesporno utvrđeno da je direktor škole dozvolio ulazak u školu licu koje nije zaposleno u istoj, a da prije toga nije izvršio identifikaciju lica i da je sproveo anketu u školi koja nije predviđena Godišnjim planom rada škole za 2023/2024. godinu, kao ni obrazovnim programima za predmete matematiku, hemiju i engleski jezik i književnost, te samim tim izvršio povredu radne obaveze i izvršio zloupotrebu svog položaja. Prosvjetna inspektorka će u daljem postupku, preduzeti upravne mjere i radnje iz svoje nadležnosti, odnosno u skladu sa Zakonom o prosvjetnoj inspekciji, odnosno obavezama prosvjetnog inspektora, predložiti za razrješenje direktora škole.“ A što shodno odredbi člana 22 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, koja propisuje da Zaštitnik/ca nije ovlašćen/a da mijenja, ukida ili poništava akte organa, niti može da zastupa stranke u postupku, niti da u njihovo ime ulaže pravna sredstva, Zaštitnik neće komentarisati.

Zaštitnik je na osnovu analize propisa uvrđio da ne postoji propisana procedura sprovođenja anketa, istraživanja i sl, u kojima učestvuju učenici osnovnih i srednjih škola. Činjenica je da je u proteklom periodu bila uspostavljena praksa po kojoj je saglasnost za sprovođenje navedenih aktivnosti bilo potrebno pribaviti od resornog ministarstva, pri čemu je ministarstvo zasnivalo odluku na mišljenju Zavoda za školstvo Crne Gore. Zaštitnik je i sam poštovao ovu proceduru prilikom sprovođenja nekoliko različitih istraživanja u proteklom periodu.

Polazeći od navedenog, Zaštitnik daje,

PREPORUKU

Ministartsvu prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore

- da propiše jasnu proceduru u slučajevima sprovođenja istraživanja u kojima učestvuju učenici osnovnih i srednjih škola i učini je javno dostupnom.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Snežana Mijušković

D-na:

-JU OŠ „Štampar Makarije“ Podgorica; adresa: Blok 5 bb, Podgorica

-Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija; adresa: Ul. Vaka Đurovića, Podgorica

-a/a

